

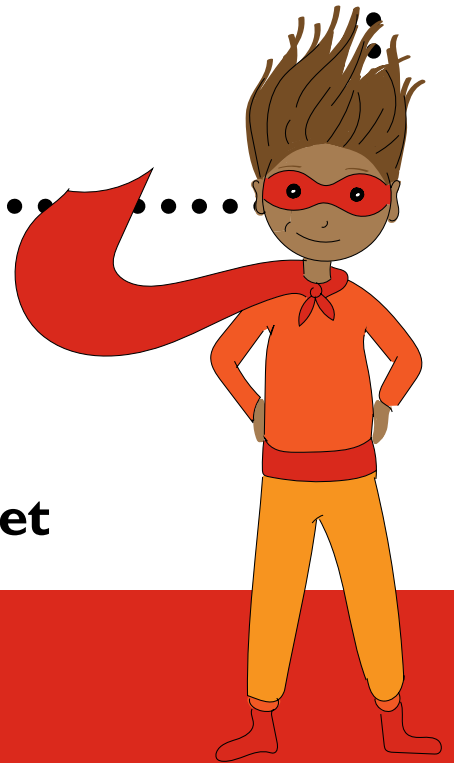

SAAN OSALLISTUA JA VAIKUTTAA!

Lapsen polku Pelastakaa Lapset ry:n
tukihenkilö-, sporttikummi-, tukiperhe-
ja lomakotitoiminnassa

Pelastakaa Lapset

Lapsen polku

Pelastakaa Lapset ry:n tukihenkilö-, sporttikummi-, tukiperhe- ja lomakotitoiminnassa

Hei lapsi, vanhempi ja vapaaehtoinen!

Tämä työkirja on tarkoitettu sinulle, Pelastakaa Lapset ry:n tukihenkilö-, sporttikummi-, tukiperhe- tai lomakotitoimintaan mukaan tuleva aikuinen ja lapsi. Toivomme, että kirjasta on apua toimintaan mukaan tulevalle lapselle, vanhemmalle sekä vapaaehtoiselle. Kerromme, miten haluamme ja aiomme toimia lasten kanssa, lapsia kuullen ja lasten parhaaksi.

Työkirjan tarkoituksena on, että lapsi ymmärtää, mistä toiminnassa on kyse, ja saa tarvitsemansa tiedon ikätasoisesti ja ymmärrettävästi. Yhtä lailla on tärkeää, että jokainen lapsi voi kokea, että hänen ajatuksillaan on merkitystä ja hän on hyvä ja rakastettu juuri sellaisena kuin on!

Aikuiset löytävät kirjasta vinkkejä siihen, miten lapsi voi tulla nähdyksi, kuulluksi ja huomioiduksi toiminnan aikana vanhemman, vapaaehtoisen ja työntekijän tuella.

Toivottavasti tästä työkirjasta on teille iloa ja apua. On tosi kiva, jos myös te lapset päädytte lukemaan ja käyttämään tätä. Meidän aikuisten tehtävänä on auttaa teitä ja tuoda elämäänne rakkautta ja lämpöä.

Innokkaasti teitä kaikkia toimintaamme mukaan odottaen,
Pelastakaa Lapset ry:n työntekijät

1. SAAN TIETOA TOIMINNASTA

♥ Lapselle:

Pelastakaa Lapset -järjestön kautta voit saada kaveriksesi aikuisen, jonka kanssa voit viettää yhdessä aikaa! Monella muullakin lapsella on tukihenkilö, sporttikummi, tukiperhe tai lomakoti. Toiminta ei maksa mitään teidän perheelle.

Vapaaehtoiset aikuiset haluavat auttaa omalla vapaa-ajallaan lapsia ja heidän perheitään. Kun sinä tapaat vapaaehtoista, vanhempasi saavat omaa aikaa.

Kaikki vapaaehtoiset aikuiset ovat turvallisia ja tykkäävät olla lasten kanssa. Vapaaehtoinen ei vaihdu, vaan tapaat aina saman ihmisen tai käyt samassa perheessä. Me työntekijät olemme tukena ja apuna, aina kun tarvitaan.

Saat tutustua vapaaehtoiseen aikuiseen tai perheeseen rauhassa äitisi tai isäsi kanssa. Sitten kun tuntuu hyvältä, voitte alkaa tavata ilman vanhempasi. Saat kertoa, mistä tykkäät, ja sitten voitte yhdessä suunnitella, minkälaisia asioita teette tapaamisten aikana. Lapset ovat yleensä tykänneet näistä jutuista tosi paljon. Kannattaa kokeilla!

**Seuraavilla neljällä sivulla esittelemme toimintaamme.
Mikä voisi olla sinulle kivointa ja paras apu juuri teille?**

TUKIHENKILÖ

Tukihenkilö on turvallinen aikuinen, joka tukee lapsia ja perheitä monilla eri tavoilla. Tukihenkilöitä on kaiken ikäisiä ja erilaisista asioista kiinnostuneita. Tukihenkilön kanssa voi leikkiä, ulkoilla, käydä elokuvissa tai vaikka ihan vain jutella. Yleensä tukihenkilöä tavataan kerran tai kaksi kuukaudessa muutaman tunnin ajan.

”Tukihenkilö on semmoinen, et jos ei vaikka itellä oo omia isovanhempia auttamassa, niin se tulee siihen. Tai jos tarvii, tukihenkilö on sellanen, jonka kanssa voi tehdä kaikkee, mitä ihmisten kanssa nyt tehdään, jos on isovanhempia, käydään uimassa tai askarrellaan, elokuvissa.”

”Se on, ei oikeestaan oo mun tukihenkilö vaan ystävä, enemmänkin se on aikuinen ystävä. Siihen voi luottaa ja se ei valehtele ja se ei petä. Ja sit esimerkiksi ilmoittaa et saatan olla myöhässä, ettei sit ihmettele et missä sä oot.”

SPORTTIKUMMI

Sporttikummi on turvallinen aikuinen, jonka kanssa voi kokeilla erilaisia liikunnallisia juttuja. Sporttikummin kanssa voi käydä retkellä, pelata jalkapalloa, treenata salilla ja tehdä melkein mitä vaan, mistä molemmat tykkäävät. Sporttikummiä tavataan yleensä kerran tai kaksi kuukaudessa muutaman tunnin ajan.

”Sellainen, joka rohkaisee lapsia osallistumaan.”

”No se auttaa toisia, jos vaikka vanhempi ei voi viiä sitä jonnekkin paikkaan tai uimaan, niin se auttaa siinä.”

”Oon päässyt liikkumaan ja näkemään hieman uusia juttuja.”

TUKIPERHE

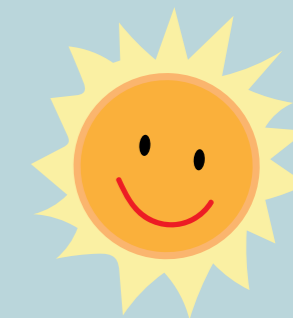
Tukiperhe on perhe tai aikuinen, jonka luokse voi mennä yökylään silloin tällöin. Monet käyvät tukiperheessä esimerkiksi yhden viikonlopun kuukaudessa, perjantaista sunnuntaihin.

Aluksi tietenkin tutustutaan ja kyläillään tukiperheen luona vanhemman kanssa. Sitten kun tuntuu, että on tutustuttu riittävästi, perheen luokse voi jäädä yökylään yhdeksi tai kahdeksi yöksi. Yleensä tukiperheessä on kaikkea kivaa tekemistä, leikkikavereita tai lemmikkejä. Tarkoituksena on, että lapsella on kiva paikka, jossa voi käydä silloin tällöin kylässä.

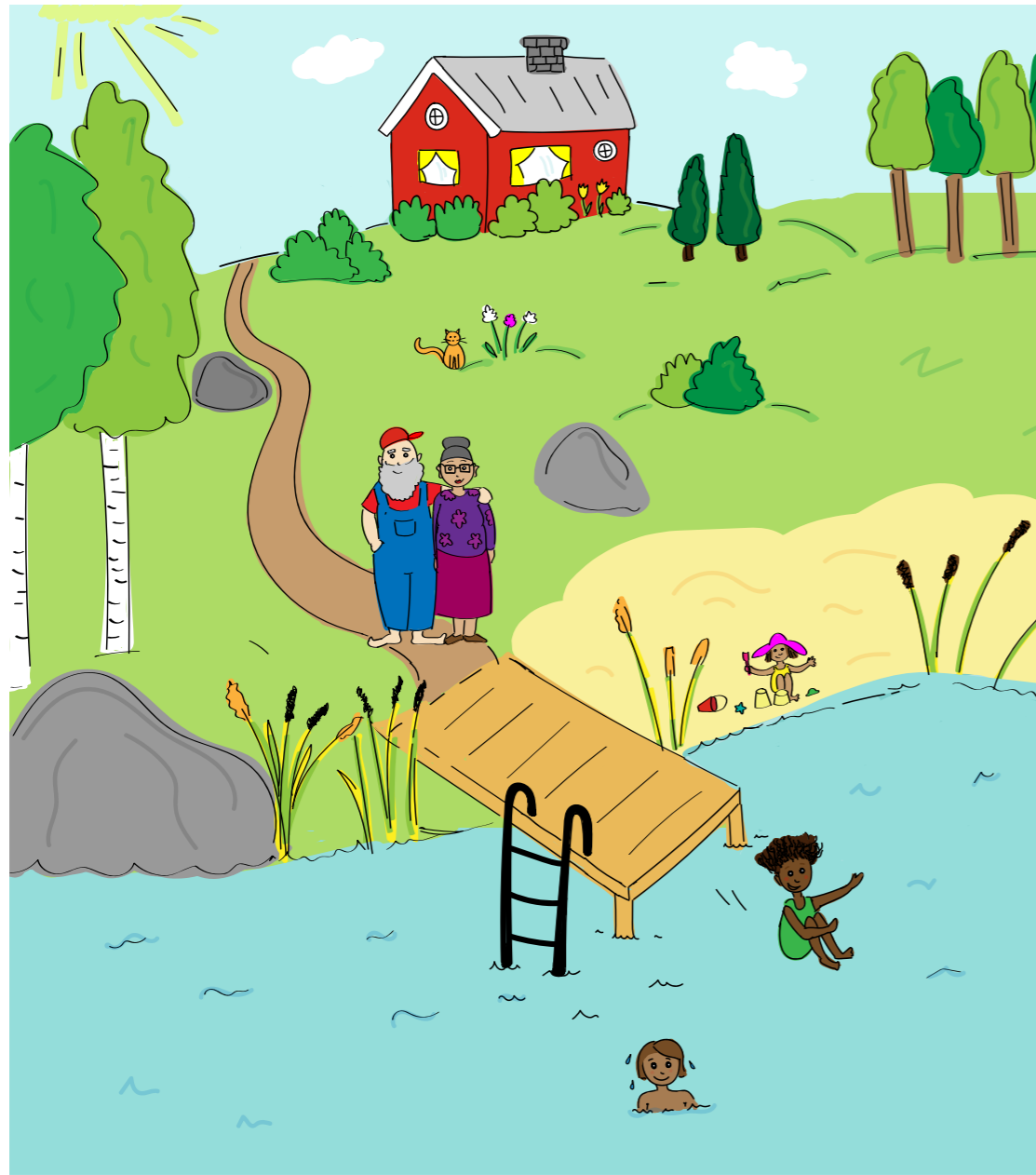
”Tukiperheessä on kivaa, kivaa on palju.”

”Kiva käydä perheen isän kanssa metsässä ajelemassa mönkkärillä ja leikkiä perheen lasten kanssa.”

”Kun ollaan käyty elokuvissa ja eläinpuistossa, ja oltu ulkona: se on mukavaa.”

LOMAKOTI

Lomakoti on vapaaehtoisen aikuisen koti tai kesämökki, jonne voi mennä kesällä lomailemaan. Lomakodissa tehdään kivoja, kesäisiä juttuja, kuten esimerkiksi uidaan, ihan ollaan vaan, retkeillään ja syödään jätskiä. Lomakodissa voi olla perheen omiakin lapsia tai esimerkiksi lemmikkieläimiä.

Lomakotiin on hyvä tutustua vanhemman kanssa etukäteen, niin ettei sinne meneminen jännittäisi liikaa. Lomakodissa ollaan yleensä viikon ajan tai vähän lyhyemmän aikaa, ja siellä nukutaan myös yöt.

“Siellä oli melkein saman ikäinen tyttö ja koko perhe oli kiva ja siellä oli paljon tekemistä. Koirat, puutyöt, marjastaminen ja kanit”

“Uitiin ja käytiin kalassa”

”Kivaa oli katsoa leffaa, syödä herkuja, leikkiä, leipoa.”

2. SAAN KERTOA ITSESTÄNI

♥ Lapselle:

On tärkeää, että vapaaehtoinen on sinusta mukava ja että tulette hyvin toimeen. Jotta oikeanlainen ihminen löytyy, vanhempi kertovat minkälainen olet ja mistä tykkäät, mutta on tärkeää, että sinäkin kerrot mitä ajattelet, tarvitset ja toivot.

Joskus Pelastakaa Lapset-järjestön työntekijät tapaavat sinut ennen toiminnan alkamista, mutta aina se ei onnistu. Silloin on erityisen tärkeää, että vanhemmat kysyvät toiveistasi ja kertovat ne eteenpäin.

Saat olla itsekkin yhteydessä Pelastakaa Lapset- järjestön työntekijöihin. Tämän kirjasen viimeisellä sivulla on puhelinnumero ja sähköpostiosoite. Työntekijämme ovat työssään sinua varten ja haluavat kuunnella lasten ajatuksia.

Seuraavalla sivulla voitkin kertoa hieman itsestäsi!

TUTUSTUMISEN TYÖKALU: MINULLE ON TÄRKEÄÄ

Voit kirjoittaa, piirtää ja vaikka liimata kuvia (lehtileikkeitä, valokuvia) itsellesi tärkeitä asioista: rakkaista ihmisistä, tärkeitä paikoista ja mukavista puuhista. Kaikkia kohtia ei ole pakko täyttää – voit valita, mitä haluat itsestäsi kertoa!

KIVAT JA RAKKAAT IHMISET

KIVAT JA TÄRKEÄT PAIKAT

OMA KUVA TÄHÄN

TÄRKEÄT ASIAT JA TEKEMISET

IKÄVÄT TAI PELOTTAVAT ASIAT

MISTÄ ASIOISTA HALUAISIT KYSYÄ? KERRO OMISTA TOIVEISTASI!
MITÄ HALUAISIT TEHDÄ VAPAAEHTOISEN KANSSA?

!! VANHEMMALLE:

Kerro lapsellesi, kun olet hakemassa toimintaan mukaan. Kerro toiminnasta ja kysele, millaisia ajatuksia ja tunteita se lapsessa herättää. Kun toiminnasta juttelee lapsen kanssa, se on hyvä tehdä iän mukaisesti, rehellisesti ja lempeästi.

- ✓ Kerro lapselle tilanne: hänellä on nyt mahdollisuus saada elämäänsä uusi aikuinen tai viettää lomaa kyläpaikassa ja kokea uusia asioita.
- ✓ Kerro, että toiminta on tarkoitettu lapsen hyväksi ja sen on tarkoitus olla lapsesta mukavaa.
- ✓ Kysy, mitä lapsi ajattelee, ja kuuntele vastaus. Tunteet kannattaa ottaa vastaan sellaisinaan. Voitte pohtia, mikä asiassa tuntuu kivalta tai mikä mahdollisesti voi jännittää.
- ✓ Jos lapsi ei halua puhua asiasta, älä pakota tai painosta. Anna lapselle tilaa ja aikaa sulatella. Voit palata asiaan toisena hetkenä.
- ✓ Työntekijän on hyvä kuulla lapsen tuntemuksista. Sovi lapsen kanssa, mistä asioista saa tai pitää kertoa työntekijälle tai vapaaehtoiselle. ”Saanko kertoa, että sua jännittää ja sua vois helpottaa se, että...”
- ✓ Paras tapa lähteä liikkeelle on kokeilla, miltä toiminta tuntuu. Voit rohkaista lasta kertomalla, että toimintaan voi lähteä mukaan kokeilemaan – etukäteen ei tarvitse tietää, millaista se on.
- ✓ Muistuta lasta, että kun toiminta alkaa, on tärkeää, että hän kertoo kokemuksistaan. Joskus lapset ovat lopettaneet toiminnan, jos se ei olekaan tuntunut hyvältä. Useimmiten toiminta on kuitenkin ollut lasten mielestä mukavaa ja sitä halutaan jatkaa mahdollisimman pitkään.

3. ON KIVA KUULLA VAPAAEHTOISESTA ETUKÄTEEN

VAPAAEHTOISELLE:

Lapset haluavat yleensä tietää jo etukäteen jotain vapaaehtoisesta tai paikasta, johon ovat menossa. Se helpottaa usein jännitystä. Olisikin tärkeää, että vapaaehtoiset tekisivät itsestään esittelyn lapselle. Esittelyn voi lähettää lapselle jo ennen ensimmäistä tapaamista. Tähän alle on koottu hyväksi havaittuja vinkkejä siitä, miten sinä voit vapaaehtoisena kertoa lapselle itsestäsi.

Vinkit vapaaehtoisille itsensä esittelyyn

Hyviä tapoja on monia. Voit kirjoittaa kirjeen, piirtää kuvan, antaa valokuvan, tehdä videon tai täyttää ystäväkirjan sivun. Vain mielikuvitus on rajana!

Lapsen ikä on hyvä huomioida tavassa, jonka valitset. Pieni lapsi saa sinusta helpommin mielikuvan kuvien, videon ja äänen kautta. Käytä rohkeasti siis kuvia ja mieti, mikä voisi olla lapselle mielenkiintoista ja tärkeää tietoa.

Esimerkki

Jos kyseessä on lomakoti tai tukiperhe, videolle voi kuvata ihmisiä ja eläimiä, joita teidän perheessänne asuu, ja paikkoja, joissa vietätte aikaa. Lapselle voi olla tärkeää nähdä etukäteen esimerkiksi huone ja sänky, jossa hän nukkuu. Videolla kannattaa myös toivottaa lapsi tervetulleeksi kylään.

MITÄ LAPSET HALUAVAT TIETÄÄ VAPAAEHTOISESTA?

*Mistä se tykkää, ja mitä se vaikka inhoaa?
Mitä harrastuksia sillä on?
Mikä tekee aikuisen iloiseksi?
Miltä sen talo näyttää, onko sillä leluja ja pihaa?
Onko lemmikkieläimiä?
Keitä sen kodissa asuu?
Onko se kiltti ja hassu?
Miksi se haluaa tutustua juuri mun kanssa?
Mitä me voisimme tehdä yhdessä?
Lempiruoka tai lempiväri?
Missä voin nukkua?*

4. TUTUSTUMINEN ON TOSI TÄRKEÄÄ

Tässä kohtaa lapsi, vanhempi ja vapaaehtoinen tapaavat ensimmäistä kertaa toisensa. Uuden ihmisen tapaaminen voi tuntua jännittävältä! Toista ei voi tuntea, jos ei ensin tutustu. Toisinaan tutustuminen tapahtuu yllättävän nopeasti ja melkein huomaamatta vaikkapa kivan tekemisen lomassa. Joskus tutustuminen taas vie vähän pidemmän ajan, ja sekin on ihan ok.

VAPAAEHTOISELLE:

Lapset ovat toivoneet, että nämä asiat aikuinen muistaisi, kun tutustuu lapseen:

1. Ole oma itsesi ja anna lapsenkin olla!
2. Lähdä liikkeelle siitä, mitä lapsi sanoo tai tekee.
3. Tutustu avoimin mielin: jokainen on erilainen eri tilanteissa ja eri ihmisten seurassa.
4. Ole kiinnostunut lapsille tärkeistä asioista.
5. Myös hiljaisuudessa voi tutustua.
6. Tekemisen ja toiminnan lomassa on usein kiva tutustua, eikä silloin jännitä niin paljoa.
7. Asetu lapsen tasolle: lattialle, leikkimökkiin, majaan tai sohvanurkkaan.
8. Lapsi voi vaikka opettaa aikuiselle jotain!
9. Tapaamispaikalla voi olla myös merkitystä: kysy lapselta, mikä olisi kiva paikka!

VINKKI VAPAAEHTOISEN JA LAPSEN TUTUSTUMISEEN:

ILON PÄIVÄN KUVAKOKOELMA

Monet lapset aloittavat tutustumisen mieluiten kertomalla siitä, mistä tykkäävät ja mikä tuo heille iloa. Voitte hyvin tehdä molemmat oman Ilon päivä -kuvakollaasin ja tutkia niiden avulla, mitkä asiat ovat kummankin mielestä kivoja.

Valmiita kuvia löydät esimerkiksi Papunet-kuvatyoikalun avulla tai mainoslehdistä. Tarvitset vain paperin, kyniä, kuvia, liimaa ja saksia. Voitte myös valokuvata itselle tärkeitä asioita ja tehdä valokuvista kollaasin. Näin pääsee lähelle toisen kokemuksia ja elämää. Anna lapsen kertoa kuvista, mitä hän haluaa.

Monesti lapsen valitsemien kuvien kautta löydät myös lapselle mielekkäitä tapoja toimia – ”Ai sinä tykkäät piirtää ja pelata, niitä voimme tehdä näissä tapaamisissakin!” Ilon päivän kautta tulee luontevasti usein esiin myös se, mitkä asiat tai minkä asioiden puuttuminen tekevät päivästä ikävän. Teoksia kannattaa katsella yhdessä; niistä keskustelu auttaa tutustumisessa.

5. MINUSTA TYKÄTÄÄN JUURI SELLAISENA KUIN OLEN

♥ Lapselle:

Olemme kaikki kiinnostuneita erilaisista asioista, ja meillä on monenlaisia taitoja. Lisäksi jokaisella on sellaisia asioita, joissa kaipaamme apua ja tukea toisilta. On hienoa, että olemme kaikki erilaisia ja silti ihan yhtä arvokkaita!

Pelastakaa Lapset -järjestön toiminnassa on tärkeää, että voit aina kokea olevasi tykätty ja hyvä – juuri sellaisena kuin olet. Kaikkea toimintaa ohjaa myönteisen tunnistamisen näkökulma. Se tarkoittaa esimerkiksi sitä, että juuri sinun kiinnostuksenkohteesi ja mielipiteesi ovat tärkeitä.

Pelastakaa Lapset -järjestön työntekijät ja vapaaehtoiset haluavat tutustua sinuun sinulle tärkeiden asioiden kautta. Ymmärrämme, ettemme tunne sinua vielä papereiden tai muiden aikuisten kertoman pohjalta”

Aikuiset sitoutuvat siihen, että sinulle ja sinusta puhutaan kauniisti, myös aikuisten kesken. Aikuiset kiinnittävät erityistä huomiota onnistumisi, vahvuksiisi ja mahdollisuuksiisi. Sinua ei vaadita muuttamaan tai pakoteta tekemään sellaisia asioita, joista tulisi kurja olo.

♥ Lapselle:

Vapaaehtoisilta opittua:

Näin voin osoittaa rakkautta ja välittämistä sinulle!

*Pysähdyn kuuntelemaan sitä, mitä sinä kerrot.
En kuvittele heti tuntevani sinua.
Kunnioitan sinun päätöksiäsi, myös kieltäytymistä.
Olen sydän auki sinulle ja tarjoan ystävällisiä katseita.
Annan mahdollisuuden syyliin ja haliin.
Luon turvalliset rajat.
Kerron mitä tapahtuu ja kysyn mitä sinä toivot.
Olen rehellinen.
Minulle on onni saada sinut unohtamaan ikävät asiat hetkeksi.
Kerron, millaisia ihania asioita sinussa näen.
Luotan sinun tietoihisi ja taitoihisi.
Tarjoan elämyksiä.
Ihan tavalliset arjen askareet, yhdessä!*

VAPAAEHTOISELLE:

Lapsilta opittua:

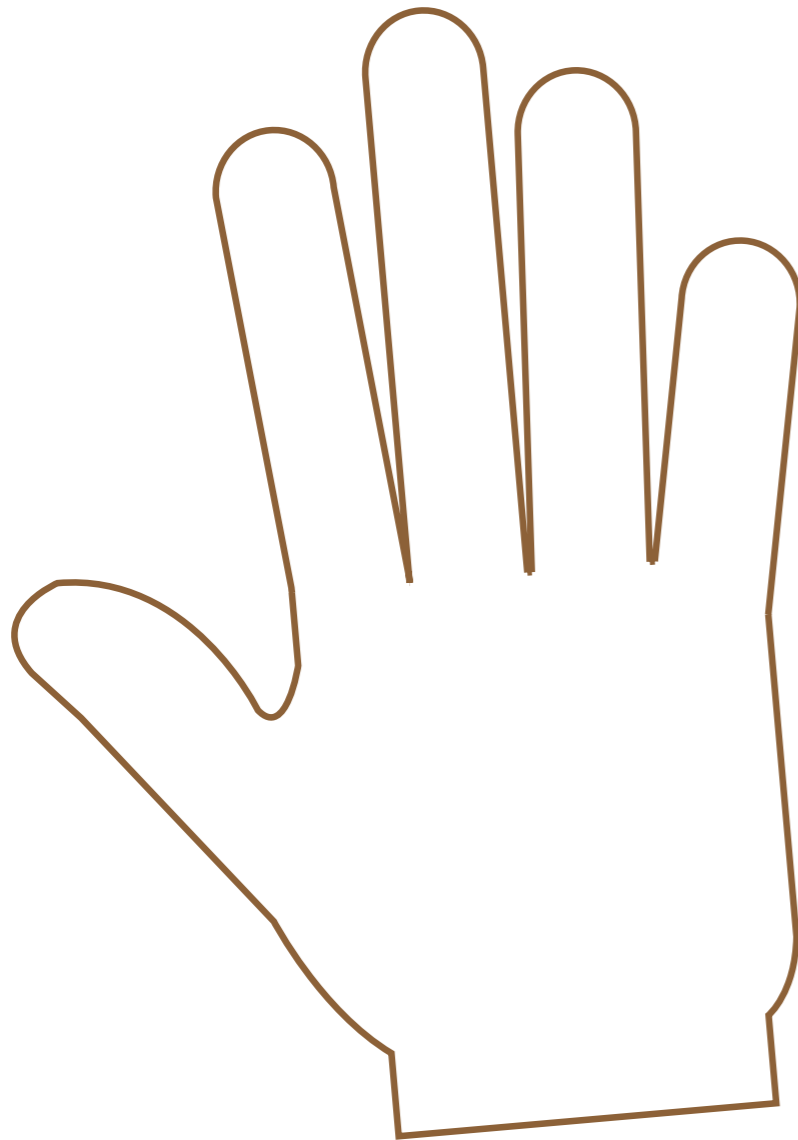
Näin osoitat välittämistä!

*Katso lasta ja hymyile.
Kerro ääneen, että olet lasta varten.
Älä kiirehdi. Anna aikaasi.
Helpota lapsen oloa sanoilla ja teoilla.
Älä koskaan pakota lasta sellaiseen, mikä tuntuu hänestä pahalta.
Tee lapsen kanssa asioita, joista lapsi tykkää.
Ole kiinnostunut lapsen elämän pienistä ja isoista asioista.
Kannusta lasta. Kerro, mitä hyvää hänessä näet.
Varmista, että lapsi on turvassa ja saa huolenpitoa.
Aikuisellakin on hauskaa lapsen seurassa, ja hän kertoo sen.
Jos lapsi on surullinen, kysy lapselta, haluaako hän kertoa murheensa, ja ehdota jotain leikkiä.*

TEHTÄVÄ: JOKAINEN SORMI ILOITSEE MINUSTA!

Tämän tehtävän tarkoitus on kirjoittaa käden sisään asioita, joista lapsi tykkää, innostuu ja joissa lapsi on omasta mielestään hyvä. Niitä voi olla yksi tai vaikka jokaiselle sormelle omansa! Lapsi voi valita itse kertooko, kirjoittaako, piirtääkö tai valitseeko asiat vaikka kuvista. Jos lapsi innostuu, voitte piirtää toisenkin käden ja vaikka varpaat ja jatkaa tehtävää niihin.

6. SAAN KERTOAA MIELIPITEITÄNI JA NIITÄ HUOMIOIDAAN

♥ Lapselle:

Meitä aikuisia kiinnostaa, mitä sinä ajattelet omasta vapaaehtoisestasi. Entä mikä sinun mielestä toiminnassa on erityisen kivaa tai mikä tuntuu kurjalta? Mitä ehkä toivoisit? Tärkeää on, että voit kertoa kaikenlaiset ajatuksesi ääneen toiminnan alusta alkaen.

VANHEMMALLE JA VAPAAEHTOISELLE:

On tärkeää, että lapsella on lupa, aika ja tila kertoa kokemuksistaan jollekin turvalliselle aikuiselle. Tällaisia hetkiä haluamme luoda monin eri tavoin!

Merkityksellistä on se, että lapsen ajatuksia ja kokemuksia huomioidaan oikeasti. Aina kaikki lapsen toiveet eivät toteudu sellaisinaan, mutta niistä voidaan käydä hyviä keskusteluja ja ymmärtää paremmin toista. Joskus keskustelun pohjalta voi syntyä kokonaan uusi idea. Kun jo lähtökohtaisesti huomioimme lasten aloitteet, toiminnasta tulee lasten mielestä mukavaa.

VANHEMMALLE JA VAPAAEHTOISELLE:

Näin kuuntelemme lasten ajatuksia toiminnasta

- ✦ Toivottavasti lapsi voi aina kertoa vanhemmalle, miltä vapaaehtoisen tapaamiset hänestä tuntuvat. Paras tilaisuus kertomiseen syntyy usein kiireettömästä läsnäolosta. Vanhemman kannattaa myös kysyä lapselta kuulumisia. Vanhempi voi lapsen kanssa sovitulla tavalla kertoa näistä asioista myös vapaaehtoiselle tai työntekijälle.
- ✦ Lapset voivat täyttää palautekyselyn. Siinä lapsi saa kertoa, mitä hän ajattelee tukiperheessä käynnistä, sporttikummin tai tukihenkilön kanssa olemisesta tai lomakodissa kyläilystä.
- ✦ Pelastakaa Lapset -järjestön työntekijä on yhteydessä lapsen perheeseen puhelimitse tai sähköpostilla joitakin kertoja vuodessa. Joskus myös tapaamme ja vaihdamme kuulumisia. Työntekijälle saa kertoa vapaasti ajatuksistaan!
- ✦ Lapsi saa olla työntekijöihin yhteydessä myös itse. Lapsi voi kertoa ajatuksistaan ja kokemuksistaan suoraan työntekijälle oma-aloitteisesti tai vanhemman kautta. Asia voi koskea mitä vaan. Yhteystiedot löydät esimerkiksi tämän kirjasen lopusta.
- ✦ Lapset, vanhemmat, vapaaehtoiset ja työntekijät tapaavat toisiaan erilaisissa tapahtumissa ja retkillä. Työntekijät kysyvät lapselta kohtaamisissa, mitä kuuluu ja mitä toiveita hänellä on.
- ✦ On tärkeää, että lapsen ja vapaaehtoisen välillä on luottamusta, jotta lapsi voi kertoa omista kokemuksistaan suoraan vapaaehtoiselle. Usein lapset kertovatkin omalle vapaaehtoiselle toiveitaan ja tarpeitaan. Alla on vielä vinkkejä, miten vapaaehtoinen voi osoittaa kiinnostusta lapsen kokemuksia kohtaan. Tavalla ei ole väliä, kunhan lapsi saa mahdollisuuden kertoa! Muista vapaaehtoisena myös itse antaa lapselle palautetta siitä, mistä hänessä pidät ja mikä yhdessäolossa on ollut sinusta mukavaa.

VINKKEJÄ VAPAAEHTOISELLE:

- ✦ **TAPAAMISEN AIKANA:** Lapsen ajatuksista kannattaa kysellä vapaasti jokaisen tapaamisen aikana: "Mitä toivoisit, että tekisimme tänään?", "Mitä toivoisit ruoaksi?", "Haluatko mennä pelaamaan jalkapalloa eka vai mennäkö kiipeilytelineeseen?" Jotkut lapset toivovat, että vapaaehtoinen ehdottaa jotain, koska ehdotuksia voi olla vaikea keksiä itse. Lapset yleensä toivovat, että yhteinen tekeminen antaa molemmille iloa. Se onkin hyvä ohjenuora toimintaan.
- ✦ **TAPAAMISEN JÄLKEEN:** Kysy lapsen mielipiteitä jokaisen tapaamisen jälkeen: "Mitä tykkäsit tästä, mitä tehtiin, ja mitä haluaisit tehdä seuraavalla kerralla?", "Oliko jotain sellaista, mistä et niin tykännyt?"
- ✦ **SOITTAMINEN, TEKSTIVIESTI TAI VIDEOPUHELU:** Joskus juttelu muuten kuin fyysisesti samassa paikassa on oiva tapa kuulla lasta ja ymmärtää lapsen maailmaa.
- ✦ **VALOKUVAUS:** Lomakodeissa ja tukiperheissä otetaan joskus lapsen kanssa valokuvia mukavista hetkistä ja paikoista, joissa käydään. Niistä voi koota vaikka leikekirjan, joka jää mukavaksi muistoksi. Valokuvia yhdessä katsomalla voi kuulla lapsen kokemuksista. Kun lapsi saa itse valita, mistä asioista kuvia otetaan, hän pääsee myös uudella tavalla kertomaan aikuiselle siitä, mikä on hänelle tärkeää. Lapsen valitsemat tärkeät asiat voivat toisinaan yllättää meidät, vaikka jo tuntisimme toisemme.
- ✦ **LEIKKI:** Lapsen ajatuksia voi saada selville myös leikkimällä yhdessä lapsen kanssa vaikka nukeilla tai pehmoleluilla. Minkälaista kivaa tekemistä pehmolelut keksisivät esimerkiksi lomakodissa ollessaan? Mikä saattaa harmittaa nukkeja?
- ✦ **MUUN TEKEMISEN LOMASSA:** Kotimatka autossa, leipominen ja askartelu ovat hyviä tilaisuuksia yleiseen jutusteluun. Lapsen saattaa olla helpompi kertoa kokemuksistaan, kun pääasiallinen tekeminen on jotain muuta.

7. VOIN OSALLISTUA YHTEISIIN TAPAHTUMIIN JA IDEOIDA NIITÄ

Lapset, vanhemmat ja vapaaehtoiset tykkäävät erilaisista tapahtumista ja retkipäivistä, joihin kokoonnumme yhdessä. Myös työntekijöistä on mahtavaa päästä kohtaamaan teitä kaikkia kiireettömässä tunnelmassa!

Lasten mielestä tärkeintä tapahtumissa on iloinen yhdessäolo ja yhdessä tekeminen. Lapset innostuvat, kun aikuiset lähtevät myös heidän keksimiinsä juttuihin mukaan. Kaikkein tykättyimpiä retkiä ja päiviä ovat usein olleet sellaiset, joissa on liikuttu luonnossa, nähty eläimiä tai tehty temppeja. Haluammekin tarjota säännöllisesti lapsiystävällisiä tapahtumia ja retkiä, joissa on iloista yhdessäoloa ja yhteisiä elämyksiä.

! LAPSIYSTÄVÄLLISESSÄ TAPAHTUMASSA ON TÄRKEÄÄ...

- 1. kutsua lapset kertomaan ideoita!** Me työntekijät kysymme toiminnassa mukana olevilta lapsilta tapaamisissamme, millainen voisi olla kiva yhteinen päivä, tapahtuma tai retki.
- 2. osoittaa kutsu myös lapsille:** Pyrimme käyttämään kutsuissa selkeää kieltä ja kuvia tukena. Kerromme kutsussa olennaiset asiat: ajan, paikan, mitä on hyvä olla mukana ja millaisia sääntöjä tapahtumaan mahdollisesti liittyy.
- 3. mahdollistaa jokaisen osallistuminen:** Haluamme, että tapahtumat ovat saavutettavia. Mietimme, miten helppoa kaikenlaisten lasten ja aikuisten on päästä paikalle ja toimia siellä. Pääseekö pyörätuolilla liikkumaan? Voiko puhumaton lapsi ymmärtää mitä tapahtuu? Onko aistiliherkkyydet huomioitu? Joutuuko joku jäämään pois, koska ei käytä omaa autoa tai ei ole rahaa osallistua? On hyvä muistaa varata retkipaikkaan lastenhoitotilat ja esimerkiksi rauhallinen lepotila.
- 4. varmistaa turvallisuus:** Poistamme tiloista kaikki vaaralliset tai lasta mahdollisesti pelottavat asiat. Yleensä mukana ovat lapselle tutut aikuiset, jotka ovat vastuussa lapsesta. Joskus kutsumme lapsia ryhmiin, ja silloin mietimme, miten paljon aikuisia tarvitaan, jotta jokainen lapsi saa tarvitsemansa avun. Tapahtumissa meille on tärkeää, että jokainen voi osallistua haluamallaan tavalla. Ketään ei pakoteta mihinkään.
- 5. panostaa toiminnallisuuteen:** Lapset usein rakastavat tekemistä ja touhuamista. Voimme huomioida lapset monilla pienillä asioilla: lapsille suunnattu musiikki, tanssihetki, tempurata, maskotit, saippuakuplat, askartelupisteet, hassu rekvisiitta, tarrapassi jne. Lapset tekevät usein itse paljon toiminnan aloitteita ja ovat erityisen innoissaan, kun aikuisilla on aikaa ja tahtoa tarttua niihin.
- 6. luoda mukava tunnelma!** Huomaamme ja huomioimme lapsia tapahtuman aikana. Kyselemme lapsilta, miten he viihtyvät. Hymyilemme, huomaamme onnistumisia ja tarjoamme tukea. Näin osoitamme, että meille on tärkeää, että lapset viihtyvät. Mietimme myös, miten aikuiset voivat viettää mahdollisimman stressitöntä aikaa lasten kanssa. Usein lapsikin viihtyy parhaiten, kun aikuisilla on rento ja hyvä olo.
- 7. kysyä palautetta ja kiittää osallistujia:** Kysymme lapsilta usein: Mikä oli kivaa? Mikä mahdollisesti harmitti? Mitä tehtäisiin ensi kerralla?

8. TUKISUHTEEN VOI PÄÄTTÄÄ KIVALLA TAVALLA

Tukisuhde voi olla lapselle, vanhemmalle ja vapaaehtoiselle merkityksellinen, vaikka se kestäisi lyhyenkin aikaa. Päätttäminen on tärkeä osa tukisuhdetta, ja sille on annettava aikaa. Kaikki tukisuhteet päättyvät jossain kohtaa.

Tukisuhde voi päättyä, kun:

- lapsen elämäntilanne muuttuu
- vapaaehtoisen elämäntilanne muuttuu
- molemmista tai toisesta voi tuntua, että ei tunnu hyvältä jatkaa näkemisiä. Sekin on ihan ok!
- tukimuoto ei ole lapselle paras mahdollinen. Silloin mietitään jotain muuta.

VAPAAEHTOISELLE:

Miten jutella lapsen kanssa toiminnan päättämisestä?

- ♥ Muista, että saatat olla lapselle erittäin merkityksellinen ihminen, vaikka tapaisittekin harvoin. Toimi lasta arvostaen myös päätettäessä toimintaa.
- ♥ Kerro päättämisestä hyvissä ajoin lapselle.
- ♥ Rehellisyys on tärkeää.
- ♥ Päättämisen syiden ääneen sanominen tuntuu joskus inhottavalta, mutta se on silti tärkeää tehdä lapsen takia.
- ♥ Kerro lapselle lopettamisen syy hänen ikänsä huomioiden. Jos lopetat oman elämäntilanteesi vuoksi eikä syy liity lapseen, lapsen on tärkeää tietää se. Toisaalta, jos lopettaminen liittyy siihen, ettet tunne pärjääväsi lapsen kanssa tai sinulla ei ole riittäviä taitoja tukea häntä, on hyvä puhua asiasta työntekijän, vanhemman ja myös lapsen kanssa. Muista erottaa lapsi ja lapsen käyttäytyminen toisistaan. Kerro myös aina, mitä hyvää lapsessa näet. Tällöin voidaan yhdessä miettiä, olisiko joku muu aikuinen tai toinen tukimuoto lapselle parempi.
- ♥ Pelisäännöt tukisuhteen jälkeiseen aikaan on hyvä luoda yhdessä (soitellaanko, tavataanko joskus vielä, laitellaanko viestejä). Vapaaehtoisen ei kannata luvata sellaista, jota hän ei voi pitää.

Kivoja tapoja päättää tukisuhde:

- ★ Leivoskahvit kahvilassa
- ★ Lopetusjuhlat ravintolassa
- ★ Yllätys lapselle viimeiselle kerralle – voitte myös yhdessä suunnitella, mikä olisi kivoin tapa viettää viimeinen tapaaminen
- ★ Kortti tai kirje, joka jää lapselle ihanaksi muistoksi
- ★ Yhteisten muistojen kirja, johon voi koota valokuvia, lippuja tai rannekeita vuosien varrelta
- ★ Piirros tai kortti, jonka lapsi tekee vapaaehtoiselle muistoksi

TEHTÄVÄ:YHTEINEN MATKAMME

Tähän sivulle voitte yhdessä piirtää tai kirjoittaa, mitä yhteistä kivaa olette matkan aikana kokeneet. Vapaaehtoinen voi kertoa, mikä lapsessa on ihanaa ja miksi hän on tärkeä. Lapsi voi halutessaan kertoa omat ajatuksensa vapaaehtoisesta.

LOPUKSI

Toivottavasti työkirjasta on ollut teille iloa ja hyötyä. Me Pelastakaa Lapsissa toivotamme teidät tervetulleeksi yhteiselle, innostavalla matkalle! Haavenamme on, että voitte löytää matkan varrella itsellenne ystävän.

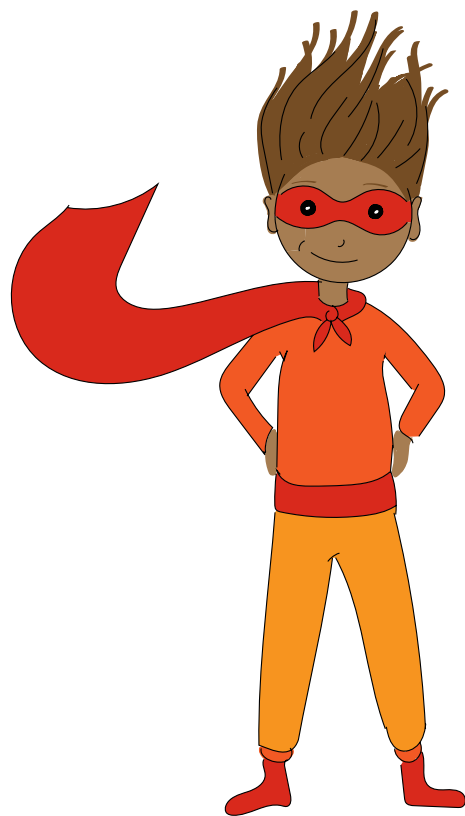
Olemme kuulleet ja nähneet, että tämä toiminta on kaikille osapuolille todella tärkeää, merkityksellistä, ikimuistoista ja hauskaa. Toiminnassa on parhaimmillaan mahdollisuus muodostaa elinikäisiä ihmissuhteita ja saada tärkeitä kokemuksia ja muistoja.

Kerrothan meille palautetta ja mielipiteitäsi toiminnasta, mutta myös tästä työkirjasta. Olemme teitä kaikkia varten. Toivotamme teille ihania kohtaamisen hetkiä, joissa lapsi on aina tärkein! ❤️

Lue lisää: www.pelastakaalapset.fi

Alue toimistojen yhteystiedot: www.pelastakaalapset.fi/yhteystiedot
Vaihteen numero: 010 843 5000

Sinun työntekijäsi yhteystiedot:

Pelastakaa Lapset

Sisältö:

Lapset, vanhemmat, vapaaehtoiset ja työntekijät ehkäisevistä toiminnoista, Pelastakaa Lapset ry

Arjesta voimaa- hanke, Pelastakaa Lapset ry

Kuvitus ja taitto:
Oona Niskanen